

Plán činnosti Dům přírody Žďárských vrchů

Zpracovatel: Chaloupky o.p.s., RNDr. Jozef Zetěk, Mgr. Marie Rajnošková, Ing. Martin Kříž

MOTTO:

„Kdo se chce vypravit do opravdového srdce České republiky, měl by si dopřát výlet do magických zákoutí Žďárských vrchů.“

Obsah

1. Východiska Plánu činnosti DPŽV

- 1.1. Popis projektového záměru
- 1.2. Cíle projektu
- 1.3. Zdůvodnění potřeby
 - 1.3.1. Přínosy projektu
 - 1.3.2. Popis využití vybavení v rámci plánovaných aktivit
- 1.4. Výchozí dokumenty a návaznosti

2. Plánované aktivity

- 2.1. Roční plán činnosti (struktura aktivit)
- 2.2. Přehled klíčových aktivit

3. Management a personální zajištění činnosti

1. Východiska Plánu činnosti DPŽV

1.1. Popis projektového záměru

Dům přírody bude vybudován v lokalitě Krátká, která leží v centrální části Žďárských vrchů. Krátká je vyhlášenou vesnickou památkovou rezervací a Dům přírody bude umístěn v objektu bývalého historického stavení číslo popisné 2 a ve stodole u objektu číslo popisné 12. Návštěvnické středisko vytvoří zázemí pro návštěvníky CHKO Žďárské vrchy a doplní chybějící návštěvnickou infrastrukturu, poskytne prostory a zázemí pro vzdělávací programy, průvodcovské služby, vzdělávací a osvětové programy přímo v centrální části Žďárských vrchů. V CHKO chybí objekt s trvalou expozicí poskytující komplexní nabídku návštěvníkům o přírodě a krajině Žďárských vrchů jako celek, o problematice ochrany přírody a krajiny, zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, managementu ZCHÚ apod. Žďárské vrchy jsou kolébkou nauky o krajině, o krajinném rázu. Sídlo Správy CHKO leží ve městě Žďár nad Sázavou a nemá místo přímo v CHKO, kde by mohla nabízet služby pro návštěvníky a vhodné prostory i pro komunikaci s místní veřejností.

Dům přírody se bude skládat z těchto objektů:

- **rekonstrukce stávajícího statku (kulturní památka) č.p. 2**

Hlavní objekt návštěvnického střediska s trvalou expozicí, víceúčelovým sálem, kanceláří, skladem, učebnami a sociálním zařízením pro veřejnost. V okolí objektu se počítá s realizací vnější expozice, odpočinkovými plochami a rekonstrukcí vesnické zahrady i s objekty pro chov domácích zvířat (provozovatel chov domácích zvířat již realizuje ve svých objektech).

- **rekonstrukce stávající stodoly u č.p. 12**

Místo pro krátkodobé regionální výstavy a sociální zařízení pro veřejnost.

1.2. Cíle projektu

Cílem projektu je vybudování návštěvnického střediska pro CHKO Žďárské vrchy Dům přírody Žďárských vrchů a doplnit chybějící nabídku pro návštěvníky, usměrnit turistický ruch, zajistit odpovídající sociální zázemí, informovat návštěvníky o přírodních, historických a kulturních hodnotách a ochraně přírody a krajiny a zajistit stálý vzdělávací program o ochraně přírody a krajiny v CHKO Žďárské vrchy.

Cílem projektu je naplnění Plánu péče o CHKO v oblasti práce s veřejností s klíčovými tématy KRAJINA, VODA, LIDÉ a vybudovat návštěvnické středisko Dům přírody v Krátké u Sněžného a zajistit jeho dlouhodobý provoz. Cílem návštěvnických středisek je usměrňování návštěvníků ve zvláště chráněných územích a je nástrojem pro návštěvnický management v chráněných územích, což má následně výrazné dopady na zlepšování předmětu ochrany v daném území a ochranu biodiverzity.

Hlavní sdělení pro návštěvníky:

Jedinečná krajina a přírody Žďárských vrchů se utvářela po tisíciletí. Významně při tom ovlivnila život místních obyvatel a dodnes je domovem unikátních přírodních společenstev. Dnes je malebnou krajinou, v níž člověk žije s přírodou v souladu.

1.3. Zdůvodnění potřeby

1.3.1. Přínosy projektu

Popis současného stavu

Budovy v obci Krátká č.p. 2 statek a č.p. 12 stodola v současné době využívají Chaloupky o.p.s. nepravidelně jako zázemí pro osvětové akce a Správa CHKO pro skladování materiálu. Budovy jsou ve stavu, který odpovídá předchozí opravám v 80. letech 20. století. Jejich rekonstrukce pro vzdělávací, osvětové účely je nezbytná. Navíc jsou objekty kulturní památkou.

Přínosy projektu

Realizace projektu umožní

- prezentaci předmětu ochrany přírody a krajiny a poslání CHKO Žďárské vrchy široké veřejnosti
- usměrňování návštěvníků mimo nejvzácnější plochy s kriticky ohroženými druhy organismů
- zapojení dalších cílových skupin návštěvníků, zvláště rodin s dětmi, organizovaných skupin dětí a mládeže (školy), seniorů
- terénní a tematické programy s průvodcem
- kvalitní zázemí pro návštěvníky = kultivace jejich vztahu k přírodě a krajině
- místo pro setkávání s místní veřejností a možností prezentace problematiky ochrany přírody a krajiny v CHKO
- získání veřejnosti pro cíle ochrany přírody a krajiny, pro ochranu biodiverzity.

1.3.2. Popis využití vybavení v rámci plánovaných aktivit

Pro vzdělávací, osvětové a informační činnosti bude sloužit následující zázemí:

Krátká č.p. 2, statek, 1NP a sklep

- recepce (vstup do expozice a základní informace): 28 m²
- expozice o celkové rozloze 129 m², sestávající z jednotlivých částí: „Divočina“, „Zápas“, „Smíření“, „Sklep“
- promítací, projekční sál, 3D projekce: 46 m²

Krátká č.p. 2, statek, 2NP

- programová místnost 1 42 m²
- programová místnost 2 39 m²
- denní místnost 18 m²

Krátká č.p. 12, stodola

- prostor pro krátkodobé výstavy, akce 63 m²

Pro programové činnosti budou také sloužit venkovní prostory u obou budov. U statku Krátká č.p. 2 to bude vesnická zahrádka se záhony běžných plodin, léčivých bylin, u stodoly Krátká č.p. 12 to budou odpočinková místa.

1.4 Výchozí dokumenty a návaznosti

Plán činnosti vychází a navazuje na dokumenty zpracované v souvislosti s přípravou Domu přírody Žďárských vrchů (DPŽV). Jedná se zejména o tyto dokumenty:

- Interpretační plán CHKO Žďárské vrchy s důrazem na nejbližší okolí VPR Krátká, Chaloupky o.p.s., 2016;
- Finanční model DPŽV, tabulková a textová část, Chaloupky o.p.s., 2016;
- Projektová dokumentace ve stupni pro stavební povolení od projektové kanceláře P.P. Architects s.r.o., Horova 38b, 616 00 Brno, autor návrhu stavby Ing. arch. Pavel Pekár;
- Projektová dokumentace Stálá expozice včetně 3D projekce a recepce od zpracovatele M Plus spol. s r.o., Argentinská 38, 170 00 Praha 7, autoři MgA. Jakub Turek a JUDr. Kateřina Soukupová;
- Interní údaje AOPK o programovém zaměření návštěvnických středisek zařazených v síti Dům přírody;
- Údaje o programové náplni obdobných informačních, návštěvnických a ekovýchovných center.

Interpretační plán CHKO Žďárské vrchy zahrnuje základní informace o CHKO Žďárské vrchy, podrobně popisuje skladbu návštěvníků, cíle interpretace a klíčová sdělení, uvádí metody, postupy a prostředky interpretace pro jednotlivé cílové skupiny.

Plán činnosti vychází z provozního modelu domů přírody, kdy AOPK ČR je investorem a následně uzavře s provozovatelem Smlouvu o zajištění provozu návštěvnického střediska pro Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy.

2. PLÁNOVANÉ AKTIVITY

2.1. Roční plán činnosti (struktura aktivit)

Dům přírody Žďárských vrchů bude novým pracovištěm s celoročním provozem. Jen částečně bude navazovat na informační středisko, které sezónně působilo v budově Krátká č.p. 12 a jehož činnost byla před lety ukončena.

Vzdělávací zázemí (viz výše) umožní realizaci různorodých vzdělávacích programů přímo v budově DPŽV a také v širším okolí.

Podle harmonogramu realizace stavební části a expozice DPŽV je první celý rok činnosti plánován na rok 2019.

2.1.1 Expozice

Na základě průzkumu návštěvnosti, srovnání s obdobnými zařízeními je plánována návštěvnost ve výši 11.000 návštěvníků. Návštěvníci obdrží základní informace o expozici v recepci u informačního pultu. Pro různé věkové kategorie budou připraveny pracovní listy propojené s expozicí a promítanými filmy. Ve stodole Krátká čp. 12 bude expozice doplňována výstavami s regionální tematikou (např. fotografie krajiny, přírody, drobných kulturních památek, tvorba regionálních autorů, ...).

Skupiny návštěvníků budou mít možnost využít prohlídku expozici s průvodcem a rovněž výklady v angličtině, němčině, případně v dalších jazycích.

2.1.2 Osvětové akce pro širokou veřejnost

Osvětové akce budou pořádány o víkendech či dnech volna a jejich cílem je přilákat široký okruh a představit jim DPŽV a přírodu Žďárských vrchů. Harmonogram akcí:

- Duben: Den Země aneb Neváhej a chod', 100 účastníků
- Červen: Krárecký jarmark, 450 účastníků
- Září: Osmi stovky Žďárských vrchů, přechod po vrcholech, 50 účastníků
- Říjen: Podzimní den, zaměřený např. jako Den Jablek, Den hub, Bramborová slavnost, apod., 300 účastníků
- Prosinec: Krárecké kufrování, vycházky a orientační běh v okolí, 100 účastníků.

Celkem osvětové akce pro širokou veřejnost přilákají 1.000 účastníků, kteří uhradí vstupné do expozice. Návštěvnost akcí může být vyšší o neplatící návštěvníky.

2.1.3 Výukové programy pro školy a skupiny

Výukové programy pro školy a programy pro skupiny budou obsahovat jednak přírodovědné programy a jednak etnografické a řemeslné programy. Nabídka DPŽV bude obsahovat minimálně 5 různých programů, programy budou přizpůsobeny věku a budou nabízeny ve variantách pro mateřské školy, 1. stupeň, 2. stupeň ZŠ/SŠ a skupiny.

V budově DPŽV budou tyto programy doplňovat prohlídku expozice. Část školní skupiny zavítá do expozice, pro druhou polovinu budou připraveny programy ve vzdělávacích prostorách. Tyto programy bude možno také objednat samostatně bez prohlídky expozice (např. při opakovaných návštěvách).

Během roku bude připraveno alespoň 60 jednodenních programů v délce trvání 3 hodiny celkem pro 2.000 účastníků.

2.1.4 Terénní programy a exkurze pro školy a skupiny

Terénní programy využívají Krátkou jako východisko či jsou realizovány v širším okolí na území Žďárských vrchů. Jako příklady mohou sloužit programy „Seznamte se: Rašelina“ pro NPR Dářko, či „Výprava na Drátenickou skálu“.

Nabídka DPŽV bude obsahovat minimálně 5 různých terénních programů, programy budou přizpůsobeny věkům a budou nabízeny ve variantách pro mateřské školy, 1. stupeň, 2. stupeň ZŠ/SŠ a skupiny.

Pro školy a skupiny budou také připraveny pobytové balíčky, které zahrnou ubytování a stravu v okolních ubytovacích zařízeních a program připravený pracovníky DPŽV.

Během roku bude připraveno alespoň 80 dnů programů v délce trvání 4 hodiny celkem pro 2.400 účastníků.

2.2. Přehled klíčových aktivit

Typ programu	Počet dnů	Počet návštěvníků
Expozice	xxx	11 000
Osvětové akce pro širokou veřejnost	5	1 000
Výukové programy pro školy a skupiny	60	2 000
Terénní programy a exkurze pro školy a skupiny	80	2 400
Celkem		16 400

Celkem DPŽP připraví programy pro 16.400 návštěvníků, kteří uhradí vstupné do expozice, či platbu za vzdělávací či osvětový program. Návštěvnost osvětových akcí pro širokou veřejnost může být vyšší při započítání neplatících návštěvníků.

Návštěvnost expozice DPŽV 12.000 je tvořena běžnými návštěvníky (11.000) a návštěvníky akcí pro širokou veřejnost (1.000).

3. Management a personální zajištění činnosti

Provozovatelem DPŽV bude ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice, který je zakladatelem a zřizovatelem obecně prospěšné společnosti Chaloupky o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání.

ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice (ČSOP Kněžice) uzavře s AOPK ČR Smlouvu o zajištění provozu návštěvnického střediska pro Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy. ČSOP Kněžice má dlouholeté zkušenosti s managementem a monitoringem přírodně cenných lokalit. Bude zajišťovat provoz DPŽV včetně expozice a bude odborným garantem obsahové náplně programových činností.

ČSOP Kněžice bude úzce spolupracovat se společností Chaloupky o.p.s., která má dlouholeté a rozsáhlé zkušenosti se vzdělávacími a osvětovými programy a početný programový a pedagogický tým. Chaloupky o.p.s. budou garantem metodických a vzdělávacích postupů zejména ve vztahu ke školním skupinám.

Provoz a programy DPŽV bude zajišťovat tým v následujícím složení:

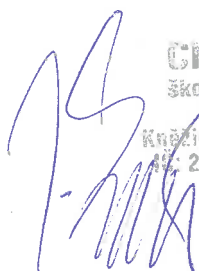
- Vedoucí DPŽV, úvazek 0,3
- Administrativa, asistent, úvazek 0,2

- Programový pracovník – lektor, úvazek: 1,4
- Programový pracovník – informační pult: úvazek 1,0
- Provozní pracovníci: údržba, úklid, úvazek: 0,8
- Programoví pracovníci- externí: počet hodin: 3.280 hod ročně

Tyto pozice mohou být kumulovány či děleny dle skutečné personální situace

V Brtnici, dne 26.8.2016

Za zpracovatele: RNDr. Jozef Zetěk

Chaloupky o.p.s.,^①
školská zařízení pro zájmové
a další vzdělávání
Kněžice 109, 675 21 pošta Okříšky
IČ: 265 57 475, tel.: 568 870 434